

De Standaard

ZOEK DE GELIJKENISSEN

WAT GEORGE ORWELL ONS KAN LEREN OVER TRUMP

<p>'1984', de filmversie uit 1956. The Picture Desk </p>

█ '1984', de filmversie uit 1956. © The Picture Desk

1984 is ook een beetje 2017

1984, de dystopische roman van George Orwell uit 1949, staat vandaag bovenaan in de bestsellerlijst van Amazon. In tijden van 'alternatieve feiten' hoeft dat niet te verbazen.

VIV

'Vrijheid is de vrijheid om te zeggen dat twee plus twee vier is. Als dat mogelijk is, volgt de rest vanzelf.' Het citaat is niet afkomstig van Donald Trump en zijn medewerkers – al had het gekund. Het komt uit *1984*, de dystopische roman van de Britse schrijver George Orwell uit 1949 over de onontkoombare wurggreep van een totalitair regime.

Vandaag staat de roman op nummer één in de bestsellerlijst (<https://www.amazon.com/best-sellers-books->

<p> rr
</p>

© rr

Amazon/zgbs/books/ref=zg_bs_nav_o)van Amazon. En dat is geen toeval, schrijft *CNN*. De parallellen met de kersverse Amerikaanse president, alt-right, post-waarheid en ‘alternatieve feiten’ zijn snel getrokken.

De Partij controleert

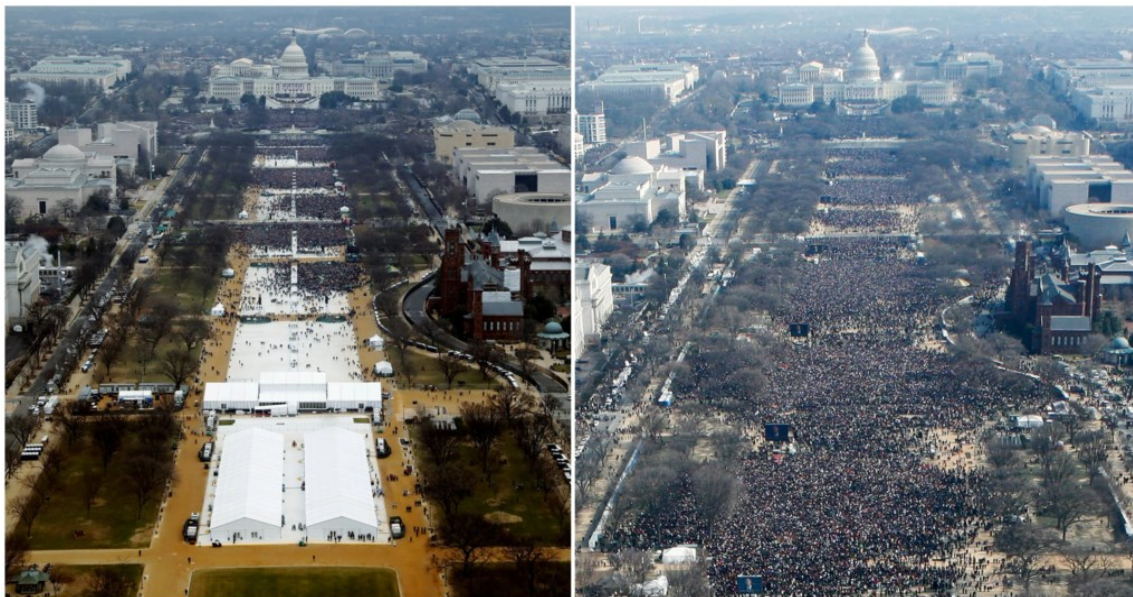
Nog altijd is *1984* verplichte lectuur op leeslijsten in het middelbaar onderwijs. Een twintigste-eeuwse klassieker wordt het boek genoemd, noodzakelijke lectuur voor wie inzicht wil krijgen in totalitaire regimes.

Orwells voedingsbodem was nazi-Duitsland en Stalins Sovjet-Unie. In zijn grimmige satire, gesitueerd in Oceanië, controleren de Partij en Big Brother het doen en laten van de mens.

De geschiedenis wordt gewist. Wat de Partij zegt, is waarheid, ook al zijn dat leugens. Als de Partij zegt dat twee plus twee vijf is, dan is dat zo.

Zegt niet ‘onwaarheid’, zeg ‘alternatieve feiten’

Het is geen toeval, zegt *CNN*, dat *1984* net deze week massaal verkoopt. Een dag na zijn eedaflegging verklaarden Trump en zijn medewerkers de media de oorlog. Die hadden geschreven dat op de inauguratie van de president veel minder volk was komen opdagen dan op die van Obama. Sean Spicer, de nieuwe woordvoerder van het Witte Huis, haastte zich om dat tegen te spreken. ‘Nooit hebben meer mensen een ambtsaanvaarding bijgewoond. Punt!’, zei Spencer.

<p>Links: de aanwezigen op de eedaflegging van Trump. Rechts: de aanwezigen op de eedaflegging van Obama in 2009. reuters </p>

█ Links: de aanwezigen op de eedaflegging van Trump. Rechts: de aanwezigen op de eedaflegging van Obama in 2009. © reuters

De media sloofden zich vervolgens uit om bewijzen aan te dragen. Foto's, cijfers over de ticketverkoop, grafieken en interviews met experts moesten de 'waarheid' bevestigen. Uiteindelijk zei Kellyanne Conway, senior advisor van Trump, dat Spicer 'alternatieve feiten' had gegeven. In een postwaarheidstijdperk zijn leugens zijn niet langer leugens, maar 'alternatieve feiten'. Die worden verkocht als waarheid.

In 1984 is het ministerie van Waarheid met die taak belast. Het mest de staatsarchieven uit en verricht geschiedvervalsing, opdat de Partij altijd perfecte voorspellingen doet. Dingen die niet in het kraam van de Partij passen, zijn per definitie leugens. De leugens die Big Brother verkondigt, zijn per definitie de waarheid.

Nieuwspraak

Het is niet de eerste leugen die Trump en zijn team hebben verspreid. Tijdens de achttien maanden durende verkiezingscampagne, zo berekende *Politics USA*, was 91 procent van wat Trump zei niet waar. Daarin werd hij een handje geholpen door de nieuwssite Breitbart. Medeoprichter Steve Bannon stuurde Breitbart een alternatief-rechtse en nationalistische koers uit en ontpopte zich tot een soort propagandamachine tijdens Trumps campagne. Bannon is nu een van de belangrijkste raadgevers van de president.

<p>Ook als Trump liegt, spreekt hij de
waarheid. <span
class="credit">ap </p>

█ Ook als Trump liegt, spreekt hij de
waarheid. © ap

Telkens als iemand Trump op
onwaarheden wees, trapte hij na,
meestal met een kinderachtige,
beledigende tweet. Wie aan *fact
checking* deed, werd met de vinger
gewezen, beschuldigd van leugens en
zelfs bedreigd.

In 1984 liet Orwell haarscherp zien hoe
taal en waarheid gemanipuleerd en
misbruikt kunnen worden. Daartoe
bedacht hij Newspeak (Nieuwspraak),
een nieuwe taal en een extreem ingeperkte vorm van het Engels.

‘Nieuwspraak was niet ontworpen om de denkruimte te vergroten’, leest
het, ‘maar om die te verkleinen, en dat doel werd indirect gesteund door de
keuze tot een minimum te beperken.’ Nieuwspraak is bedoeld om te
verduisteren, om mensen te verhinderen dat ze greep krijgen op wat er
gebeurt, om hun woordenschat en blik zodanig te vernauwen tot ze alleen
nog zien wat de Partij wil dat ze zien. Woorden die negatief gelinkt kunnen
worden aan de Partij, worden geschrapt. ‘Misdenk’ wordt daarmee in de
kiem gesmoord.

‘De taal van de politiek’, schreef Orwell, ‘is ontworpen om leugens als
waarheid te laten klinken, moord als iets respectabels en om pure wind
gewicht te verlenen.’

De vijand

In een artikel over de gelijkenissen tussen 1984 en Trump, licht
politicalmurder.com een scène uit de film 1984, van regisseur Michael
Radford en met John Hurt in de hoofdrol. Het 2 minuten durende
fragment kunt u hier ([https://www.youtube.com/watch?
v=XvGmOZ5T6_Y](https://www.youtube.com/watch?v=XvGmOZ5T6_Y)) bekijken. Elke dag vinden de ‘Two Minutes of Hate’
plaats en worden alle partijleden erin getraind zich te harden tegenover de
vijand, Emmanuel Goldstein. ‘Kill him!’, roept de menigte. ‘Death!’

Opnieuw is de link met Trump snel
gelegd, schrijft *Political Murder*. Want
wat riep de menigte op Trump-

bijeenkomsten tijdens de verkiezingscampagne als de naam Hillary Clinton viel? *'Lock her up!'*, of *'Hang the bitch!'*

Bronnen: CNN, Salon, politicalmurder.com

<p> belga </p>

■ © belga

Verschenen op woensdag 25 januari 2017

[f](https://www.facebook.com/destandaard/) (https://www.facebook.com/destandaard/) [🐦](https://twitter.com/destandaard) (https://twitter.com/destandaard)

[📷](https://www.instagram.com/destandaard/) (https://www.instagram.com/destandaard/)

Krijg een bericht bij belangrijk nieuws met onze app DS Nieuws

Download de app >

RADAR / zoekt elke week
de beste cultuurtips
(//www.standaard.be/radar)

